

Redakcija »Informaticae Museologicae« spremna je prepustiti dio prostora svim ustanovama ili pojedinim stručnjacima, koji mogu i žele reći svoju riječ i mišljenje o ovom problemu, vjerujući da otvorena i javna diskusija može samo pomoći raščišćavanju dilema, što obnovi spomenika kulture u Dubrovniku može samo pomoći.

Park Maksimir — spomenik kulture

Nada Benić-Hlebec

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb

Nije slučajno izradba Programa i Provedbenog urbanističkog plana uređenja i korištenja parka Maksimir jedna od najznačajnijih akcija koja je pobudila najviše interesa i učešća kako stručne tako i šire javnosti grada. To je samo još jedna potvrda činjenici da se radi o izvanredno značajnom, vrijednom i specifičnom fenomenu individualnosti i prepoznatljivosti Zagreba. U tom kontekstu razumljivi su i jedini logički oni napori zajednice koji vode ka očuvanju i njegovanju svih svojstava ovog prostora, koji ga čine spomenikom prirode i kulture.

Želja nam je ukazati na dosadašnji tijek rada na ovom velikom zadatku koji je potvrdio neophodnost pravovremenog interdisciplinarnog stručnog i društvenog uključivanja u ovu akciju, posebno s aspekta zaštite i ispravne valorizacije i spoznaje ovog povijesnog prostora grada.

U ovoj složenoj akciji Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu uključio se je 1977. godine, u okviru elaborata Pripremnih radova za izradu PUP-a parka Maksimir, obradivši posebno građevinsku baštinu parka.

Tek je prva projekcija Programa 1981. godine predlaganjem novih sadržaja i intervencija ukazala na potrebu detaljne analize i preciznu valorizaciju spomeničkih svojstava i karakteristika *ukupnog spomeničkog prostora*, te jasno definirati *spoznaju koncepcije parka Maksimir*.

Tako se desilo da se postojeća zapuštenost i postupna degradacija u Programu tumačila »konceptijskom nedorečenošću« i prema tome »potrebi traženja novih rješenja (...).« Ovakva valorizacija i predodžba o Maksimiru uvjetovala je između ostalog predlaganje niza prekapacitiranih i agresivnih sadržaja i volumena koji u pojedinim slučajevima (na pr. sportski

tereni i objekti u Štefanovečkoj dolini) nisu ni u kakvom funkcionalnom, ali su u nekvalitetnom prostornom odnosu s postojećim parkom.

Velika zainteresiranost i uključivanje javnosti, a posebno stručnjaka svih profila, naišla je na odraz i u radu i posebnoj angažiranosti Komisije za stručnu ocjenu provedbenih urbanističkih planova Izvršnog vijeća Skupštine grada Zagreba. Naime, 5 uzastopnih sjednica Komisije omogućilo je detaljnu raspravu u okviru koje je izražen i stav Regionalnog zavoda u pogledu definiranja koncepcije i spoznaje spomeničkih karakteristika svojstava prostora parka Maksimir. U tom stavu naglašava se nedvojbena planiranost prostora s jasno postavljenom koncepcijom iz koje proizlazi njegov karakter pejzažnog parka engleskog tipa predviđala krivo protumačena »nedorečenost« ovakve koncepcije predviđala je maksimalnu povezanost s okolnim nekad neizgrađenim prostorima i prostranstvima, koja su povezivala park kako prostorno tako i vizualno s Medvednicom i Savom. Danas je, međutim, ovaj posebno vrijedan kontakt moguće slijediti još jednom na istočnom dijelu zaštićene zone parka Maksimir do potoka Štefanovec.

U tom smislu Regionalni zavod je ukazao na nesrazmjer predloženih novih intervencija i sadržaja u prostoru parka i u njegovim rubnim zonama prema nužnim i očekivanim pokazateljima stanja očuvanosti parka, uzroka njegovog postupnog degradiranja i prijedloga za njegovo očuvanje, uređenje i adekvatno korištenje.

Ovakvo reagiranje Zavoda bilo je samo jedno od niza jasno izraženih stručno argumentiranih i dobromjer-nih upućenih preporuka i sugestija za daljnji rad na konačnoj projekciji Programa i PUP-a uređenja i korištenja parka Maksimir na osnovu kojih su formirani zaključci Komisije. Iz materijala PUP-a prezentiranih na javnoj raspravi, koja je pri kraju, moguće je konstatirati da se akceptiranjem zaključaka komisije kreativnost autora plana nije umanjila već usmjerila u pravcu istinske spoznaje i kvalitetne revitalizacije postojećih ali ugroženih vrijednosti i specifičnosti Maksimira dajući im zasluženi prioritet.

Uređenje zgrada ZAVNOH-a

Zofia Mavar

Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb

Dogovori o namjeni i uređenju spomen-domova Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske otpočeli su prije 10-tak godina. Odbor Sabora za spomen-obilježavanje povijesnih događaja i ličnosti godine 1978. donio je zaključak da se izradi program zaštite i namjene objekata u Otočcu, Plaškom i Topuskom (u kojima su tijekom narodnooslobodilačke borbe održana I, II i III zasjedanja ZAVNOH-a i prihvaćene značajne odluke i rezolucije od posebnog povijesnog značaja za SR Hrvatsku), s namjerom trajne zaštite i očuvanja autentičnosti tih objekata. Ti objekti spadaju u građevinski fond prošlog stoljeća i nalaze se u lošem građevinskom stanju zbog dotrajalosti, neodržavanja i neadekvatne namjene, iako su kao spomenici narodne revolucije svrstani u najvišu vrijednosnu kategoriju.

Financijska sredstva za potrebe saniranja i uređenja spomenutih objekata osigurava Sabor SRH, dok programe aktivnosti, sadržaje i održavanje zgrada financiraju društveno-političke jedinice putem SIŽ-ova u oblasti kulture općina na području kojih se nalaze domovi. Investiciono održavanje financirat će Sabor SRH.

Za nosioce izradbe programa zaštite i namjene imenovani su Republički zavod za zaštitu spomenika kulture Hrvatske i Muzej revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu.

Stručnjaci Republičkog zavoda snimili su svu postojeću dokumentaciju o objektima, te upotpunili manjkavu tehničku dokumentaciju. Zatim su, na osnovi sugestija nadležnih društveno-političkih zajednica i organizacija (Muzeja revolucije naroda Hrvatske iz Zagreba i Historijskog arhiva iz Karlovca), te izvršenih analiza podobnosti prostorija za preuzimanje predloženih sadržaja, izradili idejna rješenja adaptacija. U tijeku izradbe prijedlozi rješenja akceptirani su od strane operativnih odbora na čelu kojih su poznati borci i revolucionari, ugledni društveno-politički radnici i od Odbora Sabora za spomen-obilježavanje povijesnih događaja i ličnosti.

Građevinski radovi su u tijeku, a prezentacija objekata predviđa se za 40-godišnjicu spomenutih povijesnih događaja, tj. do 1984. godine.